

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **I. G.,** zastoupen Mgr. Pavlínou Mixovou, advokátkou, se sídlem v Praze 1, Vodičkova 33, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 1. 2004, č. j. 6 Az 29/2003 - 26, a o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna zástupkyni stěžovatele, Mgr. Pavlíně Mixové, advokátce, se sídlem v Praze 1, Vodičkova 33, **se stanoví** ve výši 2558,50 Kč a bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 1. 2. 2002, č. j. OAM-8584/VL-20-P11-2001, rozhodl žalovaný tak, že z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), se azyl neuděluje, a že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Své rozhodnutí žalovaný opřel o zjištění, že důvodem žádosti žalobce o udělení azylu jsou ekonomické potíže, které měl ve vlasti, neboť si potřebuje vydělat peníze na léčení a operaci; nemůže sehnat zaměstnání a tak vydělat peníze na zabezpečení svých dětí.

Proti citovanému rozhodnutí podal žalobce včas opravný prostředek (žalobu), ve které uvedl, že při projednávání jeho žádosti došlo k pochybení správního orgánu. Rozhodnutí správního orgánu napadá v celém rozsahu pro jeho nezákonnost. Nezákonnost napadeného rozhodnutí spatřuje v tom, že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci, čímž porušil ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (dále jen „správní řád“), a v důsledku toho posoudil věc nesprávně i po právní stránce. Dále žalobce namítal, že důkazy, které si správní orgán opatřil, nebyly úplné a došlo tímto rovněž k porušení ustanovení § 32 odst. 1 i ustanovení § 34 odst.1 správního řádu. Konkrétně uvedl, že na Ukrajině se mu nedostává potřebné lékařské péče; není pravda, že lékařská péče je na Ukrajině bezplatná. Aby se mu této péče dostalo, musí zaplatit peníze, které nemá možnost na Ukrajině vydělat. Na Ukrajině pracoval čtyři roky na šachtě, mzdu obdržel pouze za jeden rok. Peníze mu nestačily ani na živobytí, natož na lékařskou péči. Z tohoto důvodu je na Ukrajině ohroženo jeho zdraví a život a nechce se tam vrátit.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 26. 1. 2004, č. j. 6 Az 29/2003 - 26, žalobu zamítl, když konstatoval, že správní orgán posuzoval důvodnost požadavku žalobce na udělení azylu na základě jeho tvrzení s přihlédnutím k informacím o zemi původu týkajících se dodržování lidských práv a svobod na Ukrajině. Závěr svého rozhodnutí o tom, proč nepříznivá ekonomická situace žalobce na Ukrajině nezakládá nárok na udělení azylu, pak správní orgán na základě zjištěného skutkového stavu v souladu se zákonem o azylu dostatečně odůvodnil. Správní orgán rovněž dostatečně zdůvodnil neexistenci překážek vycestování uvedených v ustanovení § 91 zákona o azylu. V podané žalobě žalobce neuvádí žádné nové skutečnosti, z nichž by bylo možno dovodit neúplně zjištěný skutkový stav správním orgánem ani žádné skutečnosti, které by zjištění učiněná správním orgánem vyvracely.

Proti rozsudku Městského soudu v Praze podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, a to z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002, soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Zároveň požádal, o ustanovení bezplatného právního zástupce z řad advokátů, osvobození od soudních poplatků a tlumočníka do ruského jazyka. V později zaslaném odůvodnění uvedl, že na Ukrajině náležel k sociální skupině lidí, kteří nemají vliv, moc, a zejména finanční prostředky na zajištění ani té nejnutnější lékařské péče a jsou nuceni tyto mnohdy až nelidské podmínky snášet. Právě pro příslušnost k takové sociální skupině lidí byl žalobce nucen v důsledku ohrožení svého zdraví i života z Ukrajiny vycestovat. Stěžovatel dále namítá, že žalovaný řádně (resp. vůbec) neodůvodnil své rozhodnutí, pokud jde o jeho rozhodnutí, že se neuděluje azyl dle § 14 zákona o azylu. Dle názoru stěžovatele je třeba, aby každý výrok rozhodnutí, nebo jen jeho část, byl řádně odůvodněn. V opačném případě by mohlo docházet k případům, kdy správní orgán své pravomoci zneužije a účastník řízení nebude mít možnost se proti takovému rozhodnutí žádným způsobem bránit. Napadené rozhodnutí se tak z tohoto důvodu jeví žalobci jako neúplné a nepřezkoumatelné a mělo by tak být zrušeno. V této souvislosti stěžovatel poukazuje na několik nálezů Ústavního soudu, které se otázkou odůvodňování rozhodnutí zabývají. Stěžovatel poukazuje i na to, že ani žalovaný ani Městský soud v Praze se v odůvodnění rozhodnutí ze dne 1. 2. 2002, resp. ze dne 26. 1. 2004, nevypořádali se všemi důkazy, které si správní orgán nebo soud pro posouzení žádosti sám opatřil. Část důkazů žalovaný pouze vyjmenoval a více se jimi nezabýval, nezhodnotil je ani jednotlivě ani v jejich souhrnu. Tímto postupem porušil žalovaný základní zásady hodnocení důkazů ve správním řízení a zatížil tak své rozhodnutí závažnou vadou, která dle názoru stěžovatele měla být napravena v dalším řízení,

ke kterému měl napadené rozhodnutí městský soud žalovanému vrátit zrušujícím rozsudkem. Stěžovatel konečně upozorňuje na znění ustanovení § 33 odst. 2 správního řádu, podle kterého správní orgán je povinen dát účastníkům řízení možnost, aby se před vydáním rozhodnutí mohli vyjádřit k jeho podkladu i ke způsobu jeho zjištění, popřípadě navrhnout jeho doplnění. Stěžovatel jako účastník správního řízení však nebyl upozorněn na skutečnost, že se žalovaný ve věci chystá rozhodnout a nemohl se tak ve shora uvedeném smyslu k věci vyjádřit ani předložit další důkazy ve věci. Stěžovatel byl dotázán, zda se chce seznámit s obsahem zpráv (různých institucí) a případně tyto zprávy doplnit. Takový dotaz však nelze ztotožňovat s povinností správního orgánu ve smyslu § 33 odst. 2 správního řádu, neboť žalovaný oznámil žalobci pouze možnost doplnění předložených zpráv, ale neupozornil ho zároveň, že má možnost předkládat a navrhovat či doplňovat i jiné důkazy, než jsou zprávy, které byly žalovaným žalobci předloženy k prostudování. Na základě výše uvedeného je žalobce přesvědčen, že jsou u něj dány podmínky pro rozhodnutí o tom, že se na žalobce vztahuje překážka vycestování dle § 91 zákona o azylu. S ohledem na kasační stížnost, její doplnění a provedené důkazy pak žalobce navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Městského soudu v Praze zruši1, vrátil věc tomuto soudu k dalšímu řízení a uložil žalovanému nahradit žalobci náklady řízení.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný popírá oprávněnost jejího podání, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti žalovaný plně odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení, a na vydané rozhodnutí. Podle žalovaného názor stěžovatele o jeho příslušnosti k sociální skupině lidí, kteří nemají vliv, moc a zejména finanční prostředky ani na zajištění nejnutnější lékařské péče a jsou nuceni tyto mnohdy až nelidské podmínky snášet, nezakládá u stěžovatele právo na poskytnutí azylu podle zákona o azylu, neboť se nejedná o sociální skupinu pronásledovanou ve smyslu § 12 cit. zák. Námitce stěžovatele o nedostatečném odůvodnění neudělení azylu humanitárního podle § 14 zák. azylu žalovaný oponuje tvrzením, že řádně zjistil a posoudil jak osobní situaci stěžovatele, tak i stav v jeho zemi. Pokud z nich sám nevyvodil důvody pro udělení humanitárního azylu, je takové rozhodnutí v jeho pravomoci a i stručné odůvodnění je v takovém případě postačující. Tento přístup správního orgánu je v souladu s ustálenou judikaturou. Podle usnesení Ústavního soudu v Brně č. j. IV.ÚS 532/02 ze dne 11. 11. 2002 není na udělení humanitárního azylu ve smyslu § 14 zákona o azylu právní nárok a správní uvážení se co do posouzení případu zvláštního zřetele hodného pro svou povahu z přezkumné činnosti ÚS, jakož i v projednávané věcí rozhodujícího obecného soudu, zjevně vymyká. Tvrzení stěžovatele, že správní orgán a soud se nevypořádali se všemi důkazy, které si sami opatřili a tím porušili základní zásadu hodnocení důkazů, je pouze v obecné rovině a není nijak konkrétně doloženo, tj. je nedůvodné. Nedošlo na straně správního orgánu ani k údajnému porušení § 33 odst. 2 správního řádu, neboť stěžovatel měl v průběhu pohovoru v rámci správního řízení dostatek prostoru a možností uvést všechny okolnosti, které sám považoval za důležité a měl rovněž možnost seznámit se a případně navrhnout doplnění podkladů opatřených správních orgánem. Žalovaný proto navrhuje zamítnutí kasační stížností pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem

v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnuti, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel podal dne 29. 8. 2001 žádost o udělení azylu, v níž uvedl, že se podrobil operaci ledvin, nicméně mu bylo řečeno, že mohou nastat komplikace. V tom případě by na léčbu neměl peníze. Rovněž matka potřebuje operaci, protože má problémy se srdcem. V ČR si chce na to vydělat. Do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu na území ČR pak stěžovatel uvedl průběh svého zaměstnání na Ukrajině, okolnosti ohledně svého onemocnění ledvin, provedené operace v roce 1983 a následujícího léčení, čímž zdůvodňoval své rozhodnutí odjet do České republiky vydělat si peníze na další operaci. Dále uvedl, že o pracovní vízum nežádal, protože na jeho opatření nemá peníze. Od známých se dověděl, že pomocí azylu může v České republice zůstat. Na Ukrajině má dvě děti, které žijí s ním, nicméně ve své vlasti neměl práci, aby mohl zabezpečit svou rodinu. Podle stěžovatelových slov je na celé Ukrajině situace stejná, proto věc neřešil přestěhováním se do jiného místa. Na cestu do Německa neměl dostatek prostředků, naspořené peníze mu stačily pouze na cestu do České republiky. Hned po příjezdu do České republiky o azyl nežádal, neboť si nejdříve musel vydělat peníze na cestu do přijímacího střediska. Jiné než výše uvedené potíže na Ukrajině neměl, nic jiného mu tam nehrozilo a nehrozí.

Nejvyšší správní soud se plně ztotožňuje s právním posouzením věci žalovaným a potažmo i městským soudem. Při rozhodování o udělení azylu je rozhodující existence odůvodněného strachu z pronásledování směřujícího vůči žadateli o azyl jako příslušníku určité sociální skupiny, jež podnikají úřady země, případně jež vychází od některých složek obyvatelstva, které nerespektují normy stanovené v zákonech dotyčné země, a úřady vědomě takové jednání tolerují, případně odmítají či jsou neschopné zajistit účinnou ochranu. Takové okolnosti však stěžovatel v řízení před žalovaným netvrdil ani neprokazoval. Stěžovatel naopak vždy poukazoval na to, že potřebuje peníze na případné operace a na zaopatření rodiny. Nejvyšší správní soud rovněž nesdílí stěžovatelovo stanovisko, že náležel k sociální skupině lidí, kteří nemají vliv, moc, a zejména finanční prostředky na zajištění ani té nejnutnější lékařské péče a jsou nuceni tyto mnohdy až nelidské podmínky snášet. Zaprvé, v případě „skupiny“ těch, kteří nemají vliv, moc a finanční prostředky nelze hovořit o sociální skupině ve smyslu § 12 zákona o azylu, kterou se rozumí skupina osob vyznačující se objektivně společnou charakteristikou nebo kterou společnost alespoň

takto vnímá, přičemž tato charakteristika má často povahu vrozeného, nezměnitelného rysu nebo je jinak zásadní pro lidskou identitu, svědomí nebo výkon lidských práv dotyčných osob. Zadruhé, v daném případě zcela absentuje prvek „pronásledování“, jehož prokázání je zcela nezbytným předpokladem pro přiznání právní ochrany formou azylu.

K námitce ohledně nedostatečného odůvodnění neudělení humanitárního azylu Nejvyšší správní soud uvádí, že v souvislostech daného případu se nejedná o vadu, která by byla s to založit nezákonnost rozhodnutí žalovaného. Ačkoli lze mít za to, že žalovaný svoje rozhodnutí ve smyslu § 14 zákona o azylu odůvodnil velmi stručně, s přihlédnutím ke všem okolnostem případu, zejména k samotným tvrzení stěžovatele v průběhu řízení a ke zprávám o dodržování lidských práv na Ukrajině, považuje zdejší soud s ohledem na zákaz libovůle, jež je ústředním aspektem, dle něhož je rozhodování žalovaného ve smyslu § 14 zákona o azylu, přezkoumávané, za dostatečné. Ostatně sám stěžovatel poukazuje pouze na hypotetickou možnost, že by v případě nedostatečného odůvodnění mohlo docházet k případům, kdy správní orgán své pravomoci zneužije a účastník řízení nebude mít možnost se proti takovému rozhodnutí žádným způsobem bránit, nicméně netvrdí ani neprokazuje, že žalovaný své pravomoci v dané věci zneužil.

Za nedůvodnou považuje zdejší soud i stěžovatelovu námitku, že ani žalovaný ani Městský soud v Praze se v odůvodnění nevypořádali se všemi důkazy, které si správní orgán nebo soud pro posouzení žádosti sám opatřil, neboť část důkazů žalovaný pouze vyjmenoval a více se jimi nezabýval, nezhodnotil je ani jednotlivě ani v jejich souhrnu. Vzhledem k tomu, že stěžovatel v průběhu správního řízení neuvedl žádná tvrzení, jež by bylo možno subsumovat pod některý z taxativních důvodů uvedených v ustanovení § 12 písm. a) a b) zákona o azylu, nebylo třeba se do důsledku zabývat obsahem (každým z jeho bodů) všech zpráv vztahujících se ke stavu dodržováních lidských práv na Ukrajině, z nichž žalovaný při svém rozhodování vycházel.

Namítá-li stěžovatel, že nebyl upozorněn na skutečnost, že se žalovaný ve věci chystá rozhodnout, a nemohl se tak ve smyslu ustanovení § 33 odst. 2 správního řádu k věci vyjádřit ani předložit další důkazy ve věci, pak Nejvyšší správní soud je toho názoru, že způsob, jakým se s danou povinností vypořádal žalovaný, je třeba považovat za dostatečný. Pokud totiž žalovaný umožnil stěžovateli se v průběhu pohovoru vyjádřit se ke všem důvodům, pro které požádal o azyl, vyzval ho, zda chce něco sám dodat nebo doplnit, dotázal se ho, zda může na podporu svých tvrzení předložit, a po skončení pohovoru mu umožnil seznámit se všemi informacemi, které pro posouzení situace v jeho vlasti měl k dispozici, pak se žalovaný ve smyslu ustanovení § 33 odst. 2 správního řádu nedopustil žádného pochybení. V dané souvislosti je třeba také podotknout, že smyslem ustanovení § 33 odst. 2 správního řádu je řádně zjistit skutkový stav věci. Pokud stěžovatel v kasační stížnosti pouze upozorňuje na porušení tohoto ustanovení, aniž by uvedl, které skutečnosti by při takovém úkonu sdělil a jaká doplnění by navrhl, pak se jedná o námitku zcela účelovou.

K námitce stěžovatele, že v jeho případě jsou dány důvody pro vyslovení překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu, Nejvyšší správní soud poznamenává, že se touto otázkou vůbec nezabýval, protože byla uplatněna až v kasační stížnosti a nikoli v žalobě. Z ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s. totiž vyplývá, že ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, Nejvyšší správní soud nepřihlíží.

O žádosti stěžovatele na ustanovení tlumočníka od ruské jazyka Nejvyšší správní soud uvážil tak, že v posuzovaném případě nebylo zapotřebí, aby stěžovateli tlumočník byl ustanoven. V dané věci vycházel Nejvyšší správní soud, na základě § 64 s. ř. s., z ustanovení § 18 odst. 2 občanského soudního řádu, podle kterého účastníku, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, soud ustanoví tlumočníka, jakmile taková potřeba vyjde v řízení najevo. V průběhu řízení však taková potřeba najevo nevzešla. Stěžovatel podal kasační stížnost v češtině a dokázal na výzvy a poučení krajského i Nejvyššího správního soudu včas a řádně zareagovat. Za nerozhodné přitom soud považuje, zda tak činil stěžovatel osobně nebo prostřednictvím advokáta. Otázka ustanovení tlumočníka by se tak nepochybně stala aktuální až v případě ústního jednání, které však zdejší soud nenařídil.

V návaznosti na uvedené proto Nejvyšší správní soud uzavírá, že není dán žádný z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., pro které by bylo třeba napadené rozhodnutí Městského soudu v Praze zrušit, neboť se nejedná o rozhodnutí nezákonné z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, a rovněž zdejší soud neshledal žádnou vadu řízení, jež by spočívala v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit, přičemž rozhodnutí správního orgánu není nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost, ani nebyla shledána nepřezkoumatelnost rozhodnutí tohoto soudu spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl.

Stěžovatel podal současně kasační stížností návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s. Nejvyšší správní soud o návrhu nerozhodl, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšným žalobcům (stěžovatelům) náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížností žalobce žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

Odměna zástupkyni stěžovatele, Mgr. Pavlíně Mixové, která byla ustanovena stěžovateli k jeho žádosti usnesením Městského soudu v Praze ze dne 28. 6. 2004, č. j. 6 Az 29/2003 - 40, byla stanovena za dva úkony právní pomoci po 1000 Kč [převzetí a příprava zastoupení a doplnění kasační stížnosti – § 9 odst. 1 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb.], k čemuž byl přičten režijní paušál ve výši 2 x 75 Kč ve smyslu § 13 odst. 3 téže vyhlášky, a DPH ve výši 408,50 Kč (19%), celkem tedy 2558,50 Kč. Uvedená částka bude zástupci stěžovatele vyplacena do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. srpna 2005

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu